

Giá bán nhật trình
AN-HA

Trọn năm.....5400
Sáu tháng.....3 00

Giá bán riêng nhật
trình L'APPEL

Trọn năm.....6400
Sáu tháng.....4 00

Giá bán chung hai bên
Trọn năm.....10400
Sáu tháng.....6 00

AN-HA-BAO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUOC-NGU DE L'APPEL

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles

Tổng-lý kiêm Chủ-bút: TRẦN-ĐẤT-NGHĨA

NHÀ BÁO Ở TẠI ĐƯỜNG - Boulevard Delanoue - Cantho

Những bài gởi đến không
đăng lên báo được thời
không lệ trả lại, xin các
ngài lưu ý.

Về việc mua bán hay là
mua nhật-trình hay là gởi
bài đăng báo xin đề thơ
cho M. TRẦN-ĐẤT-NGHĨA

Lúc mua báo xin các
ngài chiếu cố, gởi số tiền
luôn, bên-quản lấy làm
thảm cảm.

BÀN VỀ NGÀY CHỨA NHỰT

Xứ ta từ nhiệm lấy phong tục của người Âu-châu mà hết ngày chúa nhật là ngày nghỉ-ngơi trong tuần lễ, những bữa thiếu niên cấp sách vào trường cũng là bữa trường thành ra giúp việc các ty các sở công đều di ngày ấy là ngày hưu-hạ thông-thả. Nhưng mà hưu-hạ thông-thả là n.ười Âu-châu họ biết lợi dụng ngày đó, chờ người mồi xem ra đường như ngày đó là ngày rất lao động bình thường hơn hết vậy. Chúng ta thử nghĩ phần nhiều trong chúng ta đây ngày chúa nhật chúng ta làm những sự ích gì? Chẳng chơi tiền xóm nhà thì dờn tiền xóm họ, không tiệc rượu ở đây thì cuộc cờ ở đó, đi lại ngày chúa nhật là ngày nghỉ-gơi, mà thành ra ngày hao-tốn tinh-thần; nhọc-nhàn huyết mạch hơn mấy ngày kia, thì mới nghỉ cho sao?

Người Âu-châu trôi lượn làm việc hàng ngày, hàng ngày của họ như đi làm đường đạo-lực, đến nhà thờ nghe giảng đạo thuyết kinh, hoặc là hội-hữu luận đàm về học-thuật, về công-nghệ, hoặc dịch-thuật sách hay chuyện tốt, hoặc là viết thư từ giao-thiệp cũng bằng-bớt, hoặc là giáo-dục trẻ em trong nhà, hoặc là thảo-luyện gân-cốt, hoặc du-ng ngoạn sân-bắn, thám-thức vườn ruộng, hoặc là hóng mát sơn-đầu tịnh dưỡng tâm thần cho khỏe khoắn lại; về ra ngày chúa nhật tuy rằng là ngày hưu-hạ nghỉ-ngơi, song xét lại còn biết lợi dụng ngày ấy thì công việc còn nhiều hơn ngày thường đó.

Người mình đối với ngày chúa nhật, phần nhiều thì khác hẳn với người Âu-châu, theo lời bàn trên kia thì người ta nghĩ khoẻ, còn mình làm cho mệt thêm, có người đắm ở chơi cờ từ chiều thứ bảy đến sáng hôm mai, hoặc là nhậu nhẹt, hoặc là chơi xì-xì, chỉ biết xu-phí tiền bạc, hại về tài-chánh thêm tại vì vậy, sinh mà ít tại nghĩ trước!

Thuở trước xứ ta nào có biết ngày chúa nhật là ngày gì, ngày nào cũng là ngày làm việc cả, từ ra khi đầu-ôm, tết-xì, cúng-quần thì mới được nghỉ, xem ra đường tròn đời người không có ngày nào là ngày nghỉ. Ngày nay ta được biết trong một tuần lễ có một ngày chúa nhật, một tháng được 4, 5 ngày, một năm được 52 ngày, để cho ta an-nhiên tinh chuyển của ta làm mà hàm dưỡng tâm thần tri-não của ta; thế thì ngày chúa nhật là ngày rất hữu ích cho ta lắm.

Chúa nhật! chúa nhật! công thì một ngày trong trời đất; song người biết lợi

dụng nó thì nó là ngày quý; còn không biết lợi dụng, cứ xa-phỉ thời-giờ của nó thì nó phải trở nên ngày phiêu muộn ưu sầu đó thôi.

Vậy xin có một đôi lời khuyên đồng bào hãy xem cái ngày chúa nhật là ngày quý báu, lợi dụng thời-giờ làm điều công t. b. Thiết nghĩ: sáu ngày kia chúng ta mắng chàm-nom lo việc mưu sinh cho ta và cho thế tử ta, và lại ta cũng nên biết phận sự của ta tuy là sinh ra đây để mưu sinh mưu thực cho gia thế dài từ ta, nhưng mà cũng phải mưu lợi mưu tài cho xã-hội ta với, thế thì ngày chúa nhật ta cũng nên lợi dụng cái thời-giờ hoặc luận bàn về học-vấn, giảng-cứu về đạo-đức, thí-nghiệm về kinh-tế lợi-quyền cho nước-nhà. Không nữa thì ta cũng chẳng nên bỏ luống ngày giờ quý báu đó mà đi làm việc chẳng phải, đó hại về tinh-thần, tâm-thể, mà chẳng làm được ta tập dượt em trẻ trong gia-đình, hoặc thảo-luyện gân-cốt, hoặc đối-mái học-thức mà giới hức theo người trong trường vác-minh tranh cạnh theo thời đại này là thời đại giàu mạnh tranh tiền, ta cứ đi vui say nơi làng tiền xóm rượu chẳng là lỡ hơn người làm ru!!!

T. T.

Hoàn hải tân văn

NHỊP CÂY DỪA-NƯỚC CÓ THỂ DÙNG LẤM RƯỢU ĐƯỢC

Báo L'Opinion ở Saigon ngày 22 Février 1923, có một đoạn thuật rằng ở các thuộc-địa Anh-quốc người ta dùng cái nhụy trong cây dừa-nước mà làm ra rượu được.

Và lại ở thuộc-địa (Đông-Pháp) như là xứ Namkỳ ta nơi miền đất thấp gần cửa biển tôi dừa-nước mọc năng-hà-sa-số. Người bản-xứ thường dùng lá cây này chôn lại mà lợp nhà che nắng che mưa.

Nghe đầu cách đặt rượu này không khó, chỉ lấy dao chít lá nơi búp-dừa thỉnh-thoảng từ nhiều nhụy (nước) chảy ra rồi lấy chai hứng đem về để lên thành rượu.

Thành thử như rượu không được tốt mà uống thì cũng dùng được mà đối với thời-đại này người ta hay dùng rượu mà đối đầu đồ-vật, thế thì xứ ta sẽ thêm được một quyền lợi thổ-hóa rất lớn rất tiện, vì dừa-nước ở xứ ta mọc dài theo bờ sông Cửu-long như là mây chỗ n.địa và mấy cửa biển biết làm chỉ cho hết.

ĐẠO-ĐỨC

Muốn biết người có đạo-đức, không gì bằng chỉ xem những công việc làm của người ta mà những cách đối đãi với chúng bạn; cũng có người cứ chỉ tuấn-tuấn mà lòng rất độc-ác, rất háo danh tham lợi, biết sự trái mà không tránh chỉ ham mê làm làm sao el được d. cái thích của mình, bất luận đến công-cộng-t. b. Cũng có người tánh nết, lau-lu c. chỉ lo chạy chao nhưng lòng e sợ rất phân minh, không vì lợi mà bỏ nghĩa, bỏ công-lý, những người ấy tuy tiếng tăm lừng lẫy nhưng có thể mà cái gương luân lý về sau.

Nhiều người xét về đạo-đức thường không biết rõ cái công việc của người ta, hoặc có lúc người ta phải đối-đãi chình đáng, hoặc chỉ văn kỳ thỉnh mà yên trí cho là độc-ác vô-đạo-đức thì rất là lầm to. Ta không nên cứ thấy người hay bố thí mà cho là đạo-đức, thấy kẻ hay hại người mà cho là vô-đạo những hành sự ấy toàn ở về ngoài c. người ta có thể dùng những sự nhảm-việc gì, hoặc để cầu thêm một mối lợi dụng; còn kẻ hại người có khi vì công lý mà hại vì sự bất d. dĩ mà hại, song không chủ tâm hại để vì lợi, lương cũng không phải là đáng chê vậy, mà công-không phải mà không cho là không có đạo-đức. Ty như nhà-nước đã công bố một cái nghị-lệnh nhân-dân đều biết cả, thế mà lại còn có kẻ không tuân theo để đến nỗi phạm pháp thì tất hẳn phải trừng-tri để cho có công bằng cái hình phạt ấy chắc phải gọi là cái độc-ác, thế thì có phải là lầm không?

Sự đạo-đức có lẽ do ở trong lòng chính-dinh mà có lẽ do cả ở luân lý mà ra; người đã không có luân lý tất đạo-đức cũng là không, còn một trong thấy cái gì cũng muốn, tại nghe thấy cái gì cũng thích, như thế thì không phân tới sáng gì nữa, đối với sự trái cũng cho là phải, sự thật độc-ác cũng coi là đạo-đức, rồi lại chỉ gì lòng mê tham mà che kín mắt c.

Lê-quang-long

Kính cáo độc giả

Lệ-chung, niên tinh số, có nhiều vị mua-báo quá n.ệm đã lâu mà chưa gởi số tiền giùm trả cho bên quán. Văn biết mặc bận nhiều việc nên chưa tôn nhớ không hết được; vậy bên quán đề lời kính nhắc chư tôn xin ch. phụ tất lòng giùm gởi số tiền thiếu đến trả, thì bên quán cũng nhẹ bớt một phần tổn kém. Rất cảm ơn.

BÊN QUÁN

Bất động tại Phan-Thiết

Nghe tin rằng: độ gần Tết ở tỉnh Phan-Thiết có đất đồng. Nhiều chỗ ruộng; song chẳng có hư hại điều chi cả.

Quan Toàn-quyền MERLIN

Ông MERLIN là một quan Tổng-đốc Thuộc-địa, hơn 20 năm nay ngài đã trấn nhậm nhiều Thuộc-địa trong châu Afrique, và từ năm 1918 đến nay ngài nhậm chức Tổng-thống Toàn-quyền tại xứ Afrique Occidentale française (Thuộc Pháp Tây-Phi-Châu). Đại-Pháp mới cấp bằng cho ngài làm chức Đông-Pháp Tổng-thống thế cho quan Toàn-quyền Maurice Long từ l. c.

Ông MERLIN là một vị đại-thần đã từng trải cách cai trị dân thuộc-địa, mà lại được lòng quan T. uộc-địa bộ Tổng-trưởng Albert Sarraut yêu vì, nay ngài lãnh quyền chấp chánh trong xứ ta ở dân ta cũng sẽ được nhiều lợi ích của ngài và ở dân ta cũng sẽ tiếp theo, cái chính sách khai hóa của quan Toàn-quyền Maurice Long mà làm cho xứ Đông-pháp thêm giàu, làm cho dân Đông-pháp mau tiến bộ.

Ông MERLIN tiểu tự Martial Henri, sanh tại Kinh-dô Paris ngày 20 Janvier 1860, hiện nay ngài được 63 tuổi:

Vừa được 20 tuổi thì ngài thọ nguyên song quân 5 năm, kể từ ngày 5 novembre 1880 tới ngày 14 Novembre 1885. Mãi tới rồi đến ngày 18 Août 1887 ngài được cấp bằng làm Khâm-sứ tại quần-đảo Gambier, thuộc trong Thái-bình-Dương. Đến ngày 8 Septembre 1887 ngài lại được cấp bằng làm Tham-Biện thuộc-địa tam hạng, rồi qua ngày 3 Mai 1893 ngài thăng chức Tham-Biện nhị hạng. — Ngày 15 Octobre 1896, ngài thăng ngạch Tham-Biện thuộc-địa lại, thì ngài lãnh chức Tham-Biện nhất hạng. — Ngày 7 Octobre 1897, ngài lãnh chức Tổng-Từ-hàng cho Chánh-phủ Congo. — Ngày 13 Mai 1898 thăng chức Chánh Tham-Biện nhị hạng. — Ngày 15 Juillet 1899 ngài được cấp bằng làm Tổng-từ-hàng Thuộc-địa (Secrétaire Général des Colonies) nhất hạng. — Ngày 16 Juillet 1901 ngài được cấp bằng vào ngạch Tổng-đốc thuộc-địa tam hạng và lãnh Cai-trị xứ Guadeloupe (thuộc Mỹ-châu).

— Ngày 15 Octobre 1902 thăng bổ qua xứ Afrique Occidentale française, lãnh chức Tổng-từ-hàng cho phủ Toàn-quyền. — Ngày 8 Août 1892 thì ngài được làm Khâm-sứ (Officier l'Académie) và ngày 7 Août 1900 thì ngài đã được thưởng ngũ đẳng Bắc-dầu bội-tinh. — Ngày 21 Janvier 1901 thăng chức Thuộc-địa Tổng-đốc nhị hạng, rồi qua ngày 7 Février 1906 lại vinh thăng lên nhất hạng. — Ngày 14 Janvier 1907 lại được thưởng tứ đẳng Bắc-dầu bội-tinh. — Ngày 18 Février 1908 lãnh chức Khâm-sứ của Chánh-phủ Đại-pháp tại xứ Congo. — Ngày 28 Juin 1908 vinh thăng Tổng-Tổng Toàn-quyền tại xứ Afrique Occidentale française. — Ngày 20 Mars 1910 được thăng Khâm-hai giáo-dục (Officier de l'Instruction Publique), và ngày 25 Janvier 1912 được thăng tam đẳng Bắc-dầu bội-tinh. và ngày 15 Mars 1917 làm chức Tổng-thống Toàn-quyền tại xứ Madagascar rồi từ

Vinh thăng Huyện-hàm

Quí ông Triệu-vạn-Tương, cựu Cai-tổng hạng nhì ở Ba-liên; Hồ-văn-Ngân, Chánh-bái ở B. ntre; Huỳnh-n. q. K. iem Đại-bái ở B. ntre; Trương-ngọc-Sô, cựu Hội-đồng địa hạt ở Trao; Trương-văn-Phát cựu thư ký thương thơ ở Cholon Nguyễn-văn-Quyển Cai-đ. n hạng nhất ở Giadinh; Lưu-văn-Lâu Hội-đồng địa hạt ở Gocong; Huỳnh-văn-Thuận, n. biệp chủ ở Sade; Nguyễn-văn-T. n, Thông phán hạng nhì ở B. hình ở Ba-liên; Nguyễn-duy-Thước Thông phán ngoại hạng ở B. h. h. phân ở Cantho; Đỗ-k. y T. n. n. Cai t. g. hạng nhất ở Cholon; Nguyễn-văn-Thom, Cai t. g. hạng nhất ở Cholon. Hồ-ngọc-Quang Cai t. g. hạng nhất ở Mỹ-ho; Nguyễn-văn-Huân, Cai t. g. hạng nhất ở Vinblong; Nguyễn-văn-Bầu Thông phán hạng nhất ở B. h. phân ở Saigon;

Bên quán kính mừng quí ông Vinh thăng chức Huyện-bám trong kỳ này, Huân Cantho được hai vị: 1. ông Trương-ngọc-Sô cựu Hội-đồng Địa hạt ở Trao. 2. ông Nguyễn-duy-Thước Thông phán ngoại hạng ở B. h. phân ở Cantho.

Ông Trương-ngọc-Sô là lịch nhạc của M. Đặng-văn-Chiêu cựu chủ-bút báo Nông-Đô M. -dâm Saigon, lại là một nhà cư phủ ở Tr. n, ông có ra làm Hội-đồng địa hạt, thêm mấy kỳ quốc-trái, nhất là kỳ 1922 ông có giúp cho vay một số tiền to tất. T. n. h. n. biệp lương, 4i n. n. như kỳ, nên chỉ danh tiếng tốt của ông từ va. g. nghe khắp tỉnh.

Ông Nguyễn-duy-Thước nhiều năm giúp việc nước cũ n. h. n. o. h. o. a, cách giao-thiệp của ông với mọi người: trên được yêu v. i. dưới thêm kính phục.

Nay nhà nước xét công nghiệp mà ban hàm tước cho 2 ông thật là xứng đáng. Vậy bên quán có lời kính mừng 2 ông được phần vinh diệu.

An là

Kêu linh tinh nguyên tại Saigon

Tại dinh X. -l. y Saigon, độ này người ta kêu cho nhập ngũ những linh tinh nguyên. Người Anam ai muốn xin đi linh tinh nguyên phải được 22 tuổi và phải có giấy tờ chỉ chứng chắc tên tuổi của mình mới được.

T. g. i. o. k. o. phải ở 1 hay là 3 năm trong v. g. quân-binh, nếu ai muốn xin tinh nguyên hãy viết đơn gởi vào T. n. n. i. dinh X. -l. y Saigon.

ngày 22 Janvier 1918 lại trở qua lãnh chức Tổng-thống Toàn-quyền xứ Afrique Occidentale française cho đến ngày nay.

B. o. -b. o. xin thay mặt cho n. n. n. dân Hậu-Giang Namkỳ mà kính mừng quan t. n. n. Tổng Thống MERLIN và cầu xin ngài J. o. n. h. m. Đông-pháp thì an đ. u. o. cho chúng dân n. n. n. g. o. i.

AN-HA-BAO

1. The first step is to identify the problem or question that needs to be answered. This involves understanding the context and the specific requirements of the task.